

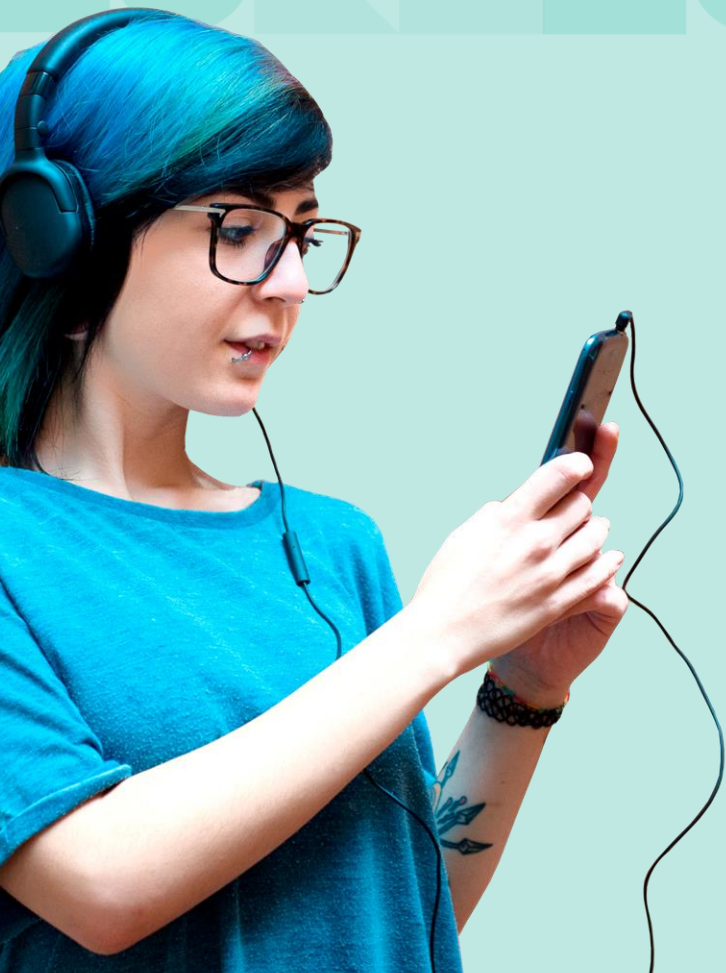

MindMe – koulu kuuluu kaikille Satakunnassa 2020-21

Sijaishuollossa kasvavien koulunkäynti

1. työpaja

30.8.2021 klo 12-15, Teams

Työpajan ohjelma

12:00 Sijaishuollossa kasvavien oppilaiden koulunkäynti
– koulun ja lastensuojelun yhdyspinnoilla

Hanna-Leena Niemelä, Pesäpuu ry

13:00 **Tauko, 10`**

13:10 Sijoitetun lapsen koulunkäynnin tuki Jyväskylässä

Tuulikki Löppönen ja Taina Vaismaa, Jyväskylän kaupunki

14:00 **Tauko, 10`**

14:10 Otsikko, *Christine Väliavaara, Pesäpuu ry*

15:00 Työpaja päättyy

Sijaishuollossa kasvavien oppilaiden koulunkäynti – koulun ja lastensuojelun yhdyspinnoilla

Hanna-Leena Niemelä, Pesäpuu ry

Kysely paljasti sijaishuollossa
asuvien lasten hädän

HS 11/20

Sijaishuolto tarvitsee tuekseen
toimivan ohjauksen ja valvonnan

Keskisuomalainen 9/20

Naistyöntekijä hakattiin henkiahieveriin
lastenkodeissa: Kolmen pojan pakojuoni
riistäytyi käsistä

IL 8/20

Kotimaa | Lastensuojelu

Lastensuojeluilmoitusten määrä on
lisääntynyt korona-aikana, ja se voi
olla hyvä asia, sanoo asiantuntija

HS 11/20

Uutiset | Kotimaa

VäkivaltaisuuDET lastenkodeissa
nostaneet lastensuojelun ongelmat esille
– "Tilanne on katastrofaalinen"

IL 8/20

YLE areena 11/20

Turvaako laki vakavasti
oireilevien lasten hyvinvoinnin?

HS 11/20

Lastensuojelun nykytila

Sijoitettujen nuorten kokemuksia koulusta

MUUTOT

Erilaisuus

Pelko

Kiusaaminen

Yksinäisyys

Leimaaminen

Huostaanotto ja sijoittaminen muuttaa
lapsen elämässä lähes kaiken

Lapsen kannatteleva verkosto

Mitkä asiat
vaikuttavat
oppimiseen?

Mitähän
koulussa on jo
tehty?

Tunnenko
tarpeeksi
kolmiportaista
tukea?

Miksi lapsen
taustasta ei
kerrota tarpeeksi?

Sosiaalityöntekijää
ei saa taaskaan
kiinni..

Miten se
lastensuojelu-
prosessi
menikään?

Kuka päättää huostaanotetun lapsen asioista?

Lapsen sosiaalityöntekijä päättää

- lapsen olinpaikasta
- hoidosta
- kasvatuksesta
- valvonnasta ja muusta huolenpidosta
- opetuksesta
- terveydenhuollosta

Lapsen huoltajilla on oikeus päättää

- uskonnosta
- kansallisuudesta ja
- nimestä

Lastensuojelun sosiaalityöntekijän roolin kirkastaminen

- lapsen turvan, edun, tuen ja oikeuksien toteutuminen
- lapsen tarvitsemien palveluiden arviointi ja huolehtiminen
- lapsen ja perheen kokonaistilanteen hallinta
- psykososiaalinen työote
- lapsen tiedollisten oikeuksien ja mielipiteen/kuulemisen toteutuminen
- sijaishuollon laadun valvonta
- moniammatillinen yhteistyö ja verkostot
- palvelujärjestelmän ja lakien tunteminen

Lasten tapaamiset ovat meidän työn keskiössä”

”Onko sillä väliä, mitä ajattelen tai toivon?”

”Kuka kertoo minulle, mitä minulle tapahtuu?”

”Pystyvätkö aikuiset sopimaan asioistani?”

”Suhteen luominen asiakaslapsiin pitäisi olla meidän ensisijainen työtehtävä suojelun lisäksi”

Yhteydenpito lapsiin → digiloikka tueksi

Tiesitkö tämän lastensuojelusta?

Sosiaalityöntekijän rooli kouluyhteistyössä

- menneisyyden ja nykyhetken arvokas tieto
- lapsen laillinen edustaja, mm. pedagogisista asioista päätettäessä
- voi valtuuttaa sijaishanhemman / sijaishuoltopaikan käyttämään puhevaltaa yksittäisessä kouluasiassa
- syntymävanhempien ja sijaishuoltopaikan tukena
- käytännön asioista sopiminen
- koululla oikeus saada lasta koskevat opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot

Syntymävanhempien rooli kouluyhteistyössä

- huoltajuuden säilyminen
- oikeus tietoon ja osallisuuteen lapsen asioissa
- oikeus mielipiteen esittämiseen lapsen opetuksen järjestämisestä
- lapsen koulunkäynnin tukeminen omien mahdollisuuksien mukaan

Sijaisvanhempien / sijaishuoltopaikan rooli kouluyhteistyössä

- käytännön arjen kouluyhteistyö
- sosiaalityöntekijän puhevallan valtuuttaminen yksittäisissä kouluasioissa
- tärkeä rooli, että lapsi tulee kuulluksi ja nähdyksi
- lapsituntemuksen hyödyntäminen lapsen asioissa koulussa

Koulun rooli sijoitetun lapsen asioissa

- yhteistyö lapsen sosiaalityöntekijän ja sijaishuoltopaikan kanssa
- Lakimuutokset 1.1.20 alkaen:
 - ✓ 30§: asiakassuunnitelma
 - ✓ 52a §: sivistykselliset oikeudet sij.huollon aikana
- koululla oikeus saada lasta koskevat opetuksen järjestämiseksi välttämättömät tiedot
- sijoitetun lapsen tasavertaiset oikeudet koulunkäynnin yksilölliseen tukeen
- käytännön asioista sopiminen
 - ✓ WILMA-tunnukset
 - ✓ kokeiden allekirjoittaminen ym

52a§ sivistykselliset oikeuden sijaishuollon aikana

Sijoittajakunta

- ensisijaisesti vastuussa siitä, että riittävät palvelut ja tukitoimet järjestetään viivytyksettä ja aktiivisesti yhteydessä sijoituskuntaan
- varmistettava, että perusopetus järjestetään sijoituskunnassa

Sijoituskunta

- vastaa perusopetuksen järjestämisestä
- opetuksen järjestäjän tulee ilmoittaa oppilaasta oppivelvollisen valvontaa varten oppilaan asuinkunnalle
- tieto opetuksen järjestämisestä sijoituskunnassa tulee ilmoittaa oppilaan asuinkunnalle

Salassapitovelvollisuuden tulkinnat?

- Miten lapsen etu toteutuu?
- Portinvartijan rooli?
- Lapsen asiat monialaisessa yhteistyössä
- Asiakassuunnitelmat tukena
- Vastuu olla tietoinen toisen työn sisällöstä; minkälaista tietoa toinen työssään käyttää?
- Mitä vaikutuksia tiedon liikkumisesta / liikkumattomuudesta on?
- Virkavelvollisuuden / virkasalaisuuden rikkominen

→ yhteinen vastuu koko lapsen lähiverkostolla

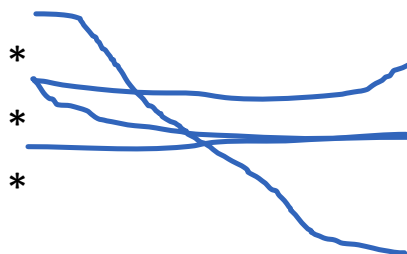

Koululla oltava tieto, missä asioissa eri tahojen kanssa tehdään yhteistyötä

Yhdistä viivalla henkilö ja tehtävä:

sosiaalityöntekijä
sijaisvanhemmat / laitos
syntymävanhemmat
Joku muu taho: _____

*
*
*
*

- * koulun valinta
- * uskonto ja äidinkieli sekä muut valittavat oppiaineet
- * wilma – tunnukset
- * jokapäiväisten asioiden hoito
- * vanhempainillat / -vartit
- * kokeiden allekirjoitus
- * 3-portainen tuki, mm. erityisen tuen päätös
- * pidennetty oppivelvollisuus
- * erityiset opetusjärjestelyt
- * oppilashuolto
- * ilmoitukset rangaistuksista

Mitä tietoja koulu tarvitsee opetuksen järjestämiseksi?

1) lapsen yksilölliseen kehitykseen liittyvät asiat, jotka vaikuttavat oppimiseen ja koulunkäyntiin

→ lapsen vahvuudet, käyttäytyminen, tunne-elämä, lapsen kokemustaustasta johtuva kehityksen palapelimäisyys, mahdolliset kehitysviiveet

2) laukaisevat stressitekijät / jos on asioita, jotka lapselle raskaita

→ näitä asioita ei oteta oppitunnilla esille tai varmistetaan riittävä monialainen osaaminen käsittelyssä

3) onko jotakin käytöstä/muutosta mitä lapsessa pitää seurata?

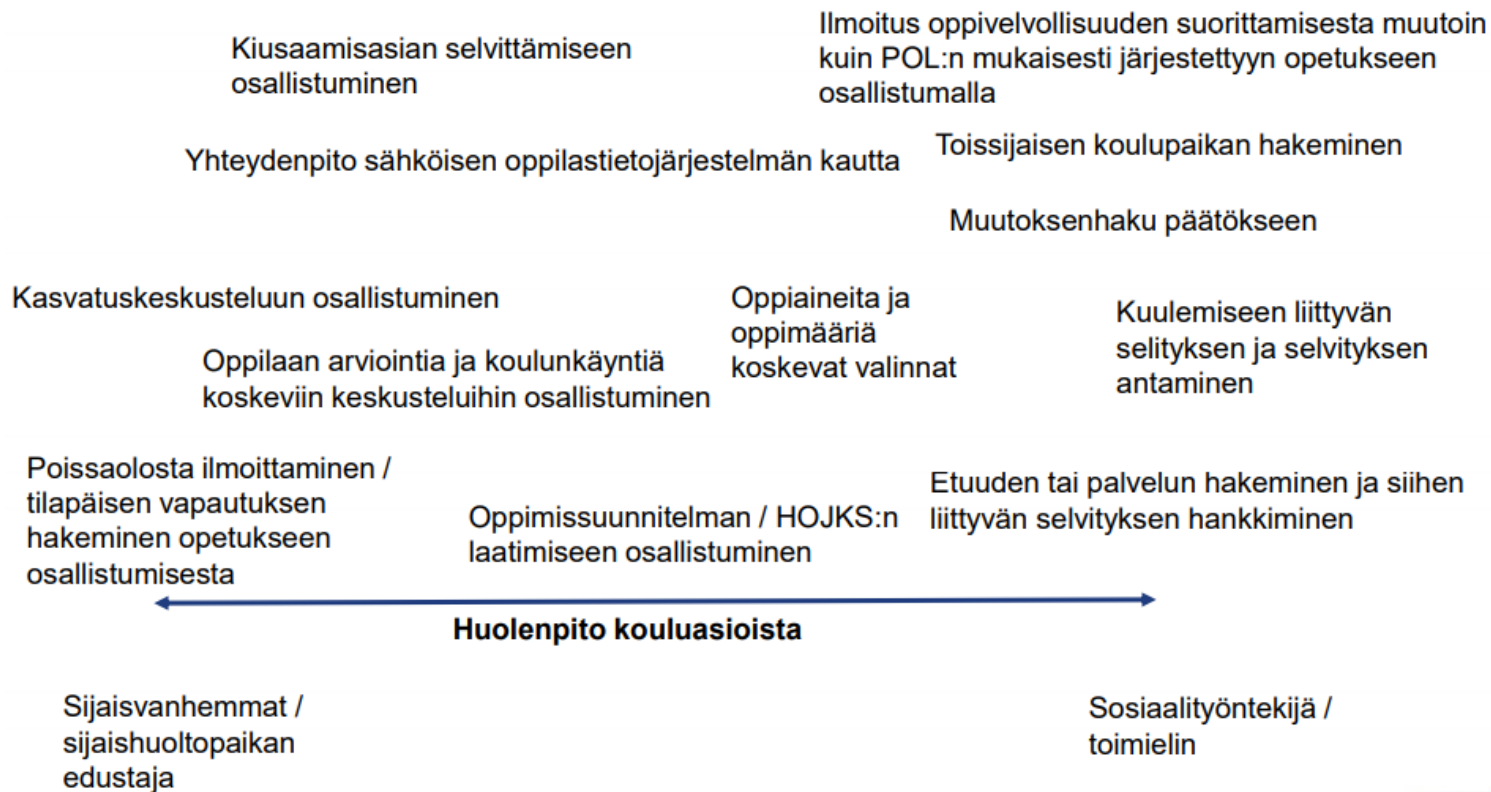
→ itsetuhoisuus, päihteet, vaaraa aiheuttavat henkilöt

4) onko jokin asia, joka voi olla oppilaalle itselle tai muille vaaraksi?

→ tartuntataudit (esim. verenvuoto tapauksessa), epilepsia, diabetes

Yhteistyö lapsen kouluasioissa

Yhteistyö lapsen kouluasioissa

Luvattomasta poissaolosta ilmoittaminen

Lapsen sairastumisesta ja hänelle sattuneesta tapaturmasta ilmoittaminen

Koulun laatimien lasta koskevien asiakirjojen tiedoksianto

Kasvatuskeskustelusta ja jälki-istunnosta ilmoittaminen

Kiusaamisasiasta ja muusta toimenpiteisiin johtaneesta vahingollisesta teosta ilmoittaminen

Työrauhatoimenpiteistä (turvaamistoimenpiteistä) ilmoittaminen

Tiedon antaminen lapsen koulumenestyksestä (ml. kokeet) ja opetuksellisen tuen tarpeesta

Päätöksentekoon liittyvä kuuleminen ja päätöksen tiedoksianto

Tiedon antaminen opetuksen käytännön järjestelyistä

Sijaisvanhemmat /
sijaishuoltopaikan
edustaja

Koulun yhteydenpito

Sosiaalityöntekijä /
toimielin

Haasteet lastensuojelun, koulun ja lastenpsykiatrian yhdyspinnoilla

- Sijaishuoltopaikat ja koulut vaihtuvat
- Ongelmia tiedonkulussa, yhteistyössä
- Epäselvät roolit, vastuut ja käytännöt
- Puuttuu tietoa ja osaamista (trauma ja kiintymys)
- Aikuisten uupuminen, kyynistyminen
- Ongelmalähtöisyys ja leimaaminen

Sisukas-toiminnan pääperiaatteet

- Konsultoiva maakunnallinen, liikkuva tiimi
- Monialaisen yhteistyön ja dialogin tiivistäminen
- Tiedonkulun parantaminen
- Osaamisen vahvistaminen, materiaalit
- Lasten vahvuuksien ja tarpeiden systemaattinen kartoittaminen luotettavin menetelmin
- Yksilöllinen tuki, seuranta ja vahvuuksien näkyväksi tekeminen

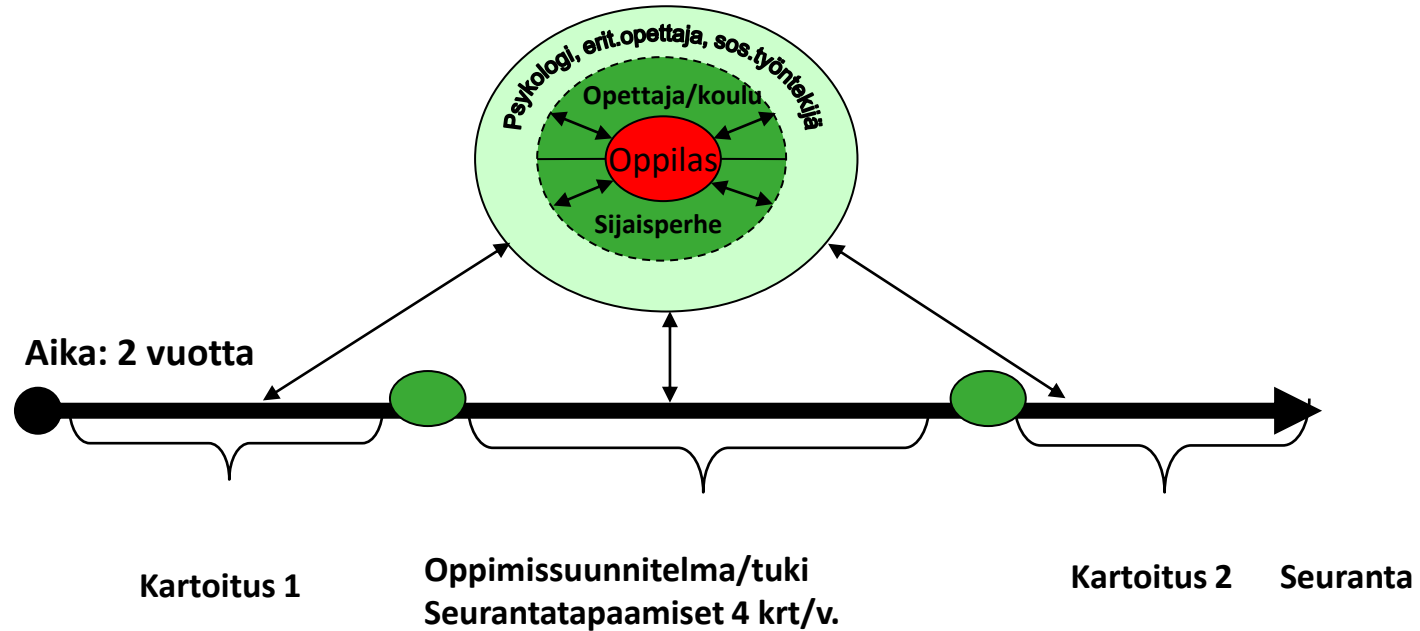

Myönteinen asenne koulunkäyntiin, peruskoulun päättötodistus, jatko-opinnot

SISUKAS- interventio

SkolFam®

Sisukas- toiminnan vaiheet 1/2

1. Sosiaalityöntekijän yhteydenotto huoltajiin, sijaisperheeseen ja kouluun

2. Alkutapaaminen

Monitoimijainen
yhteistyö ja
dialogi

3. Alkukartoitus

Voimavara-
keskeisyys

4. Palaute ja oppimissuunnitelma

Jaettu
vastuu

Sisukas- toiminnan vaiheet 2/2

5. Tuki ja seuranta 2 vuoden ajan

7. Palaute ja jatkotuen suunnittelu

6. Uusintakartoitus

Seuranta jatkuu
yläkouluun
loppuun

Kokemuksia SISUKAS-työskentelystä

*”Opettaja on saanut tukea, tutkimustietoa ja kanavan toimivaan yhteistyöhön sijaisperheen kanssa. Oppilas on kokenut itsensä arvokkaaksi”
(luokanopettaja)*

*”Olen voinut jakaa huoleni ja ilonaiheeni ammattilaisten kanssa ja saanut oikeaa tietoa ja ymmärrystä ilmiöihin, joita olen pohtinut.”
(sijaisäiti)*

*”SISUKAS on tuonut kaikkea, mitä lapsi tarvitsee, että koulussa menisi, ei kun menee nyt paremmin.”
(poika 11 v.)*

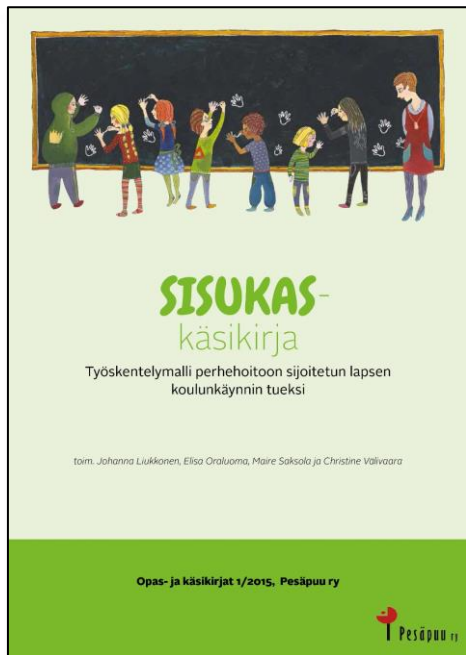
*”Ymmärrys lasta kohtaan on lisääntynyt. Oikeanlaisen avun ja tuen löytäminen lapselle ja sijaisvanhemmille on helpottanut oman työn taakkaa.
(sosiaalityöntekijä)*

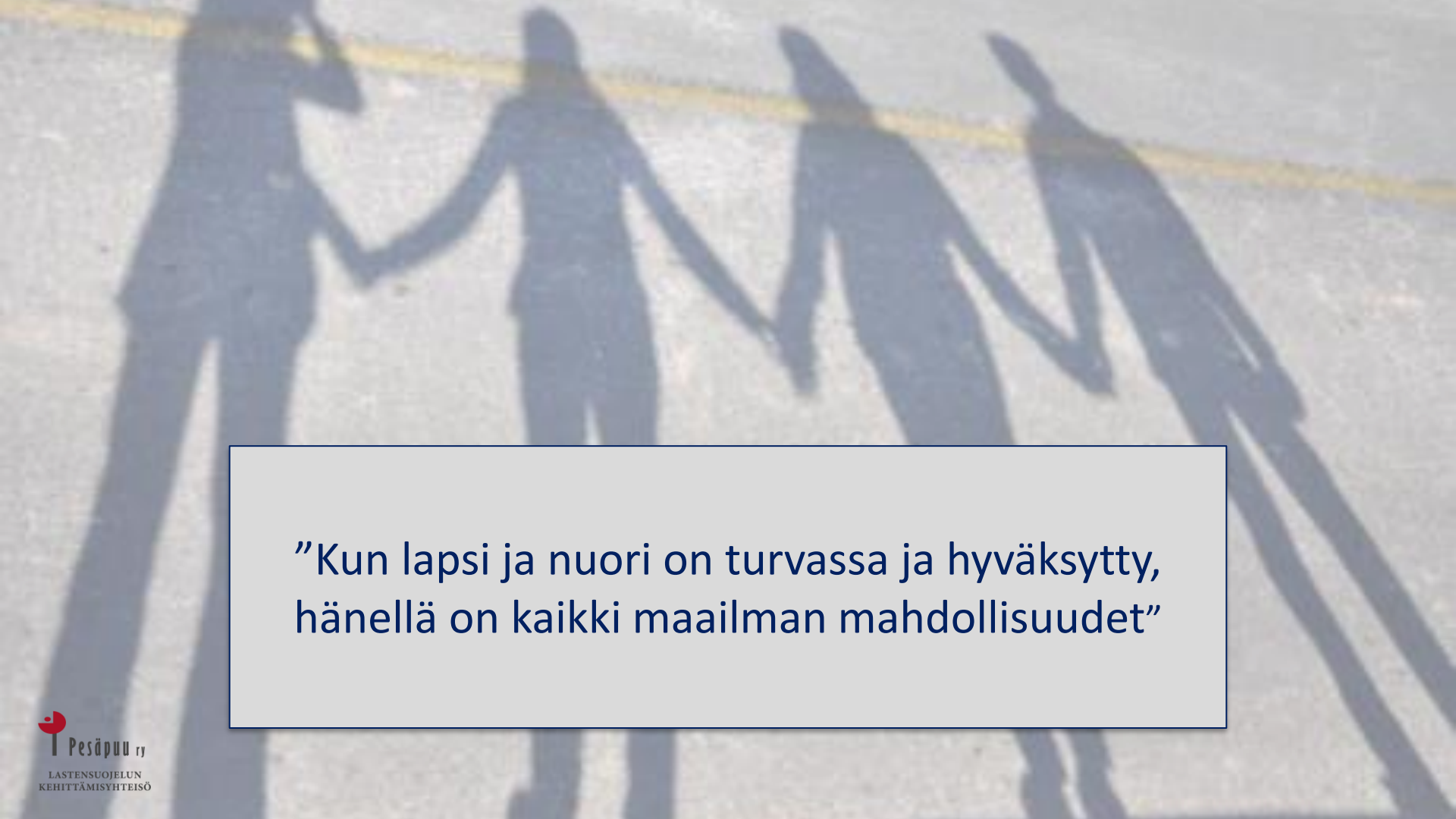
Työskentelyn hyödyt ja vaikutukset

- Monialainen yhteistyö tiivistyy ja aikuisten valmiudet tukea sijoitetun lapsen oppimista ja kehitystä vahvistuvat
- Lasten koulunkäynnin edellytykset ja hyvinvointi paranevat
- Saavutetaan inhimillisiä ja taloudellisia säästöjä ja ehkäistään syrjäytymistä varhaisen tuen avulla

Materiaalit: www.sijoitettulapsikoulussa.fi verkkokauppa.pesapuu.fi

The background of the slide is a photograph showing the long, dark shadows of four people standing in a line on a light-colored paved surface. The shadows are cast from the left, indicating a low sun position. The figures are holding hands, and their shadows are connected, symbolizing unity and support.

”Kun lapsi ja nuori on turvassa ja hyväksytty,
hänellä on kaikki maailman mahdollisuudet”